

אדמה נמוכה ארז ישראלי Lowland Erez Israeli

Posted on October 20, 2012 by Smadar Sheffi

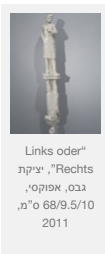
0

0
Like

Wir schreiben Ihnen € 75* für Google Ads gut. [Gleil](#)

במרחק חמש דקות הליכה מגלריה גבעון, בגלריה גורדון, מוצגת העבודה של תמר גטר "מכתב לבויס", מ 1974. העבודה (רדו במדרגות והביטו בקיר משמאל) היא נקודת ההתחלה הרעיונית ל"אדמה נמוכה", תערוכת היחיד של ארז ישראלי, שנולד בשנה בה נוצרה.

הקשר הישראלי/יהודי – גרמני, קשר גורדי שנדמה כהולך ומסתבך ככל שנוקף הזמן, מקבל באמנות ביטוי מזוהר במקום המיוחד אותו תופס ז'וסף בויס באמנות הישראלית. בויס שכנע הזדרר להצטרף להיטלרויגנד (שנה לפני שהדבר הפך לחובה) התגייס כשהיה בן עשרים, ב 1941 לחיל האוויר הנאצי וזכה בלא פחות מחמש (!) מדליות על כך שנפצע בקרב והתנדב לשוב ולשרת. המיתוס המכונן באמנות שלו קשור לפציעתו מעל חצי האי קרים. בויס המציא מיתוס לפיו ניצל בידי טטארים שעטפו אותו בשומן ולבד, שניים מהחומרים (לצד דבש) שהם אושיות גוף העבודה המרתק והמרגש שיצר החל מסוף ה 50.

Links oder "Rechts"
ייקת, אפוקסי, 68/9.5/10 מ"מ, 2011

הביוגרפיה לא מנעה ממנו להפוך לדמות נערצת בזרם המרכזי הישראלי החל משנות ה 70 המוקדמות. בין גילויי ההערכה/הערצה הבולטים היו המפגש של דנציגר איתו בדוקומנטה, ביקור שבהשראתו הקים את האנדרטה לסיירת אגוז בגולן; דוד גינתון, בעבודה תלויה כעת ליד העבודה של גטר, הצטלם כורע ברך ליד ביתו בדיסלדורף, וגטר, במכתב שלא נשלח המציאה שלוש ביוגרפיות שהפנו בקשות עזרה לבויס והצטלמה בשמיכה שנראית כשמיכת לבד. (התופעה המורכבת הזו ראויה לדיון רחב בהרבה מהאזכור כאן ובין היתר אטפל בה השנה בסמינר שאתן באוניברסיטה העברית)

התערוכה של ישראלי ממשיכה את עיסוקו בשואה ובבויס. היא נעשתה בעקבות שהייתו בדיסלדורף במסגרת מלגה לאמנים. ישראלי, שעסק בתחילת דרכו בעיקר בטקסי שכול ישראלים ועוסק בשואה כבר שנים אחדות (ראו ביקורות שלי בעמודות ארכיון). במיוחד בלטו "ליל שיש" תערוכת יחיד קודמת בגבעון בה השתמש בטלאי הצהוב, ומעיל ריק לספר תורה ו"אשפרה", מיצב שהציג במסגרת תעוקת המועדמים לפרס גוטסדינר 2010 ובו ארנבת מפוחלצת שבחיקה פסלון בדמות יוזף בויס, היפור על המיציג של בויס "כיצד להסביר תמונות לארנבת מת", שהוצג בדיסלדורף ב 1965. בעת השהות בדיסלדורף פנה לאלמנתו של בויס בבקשה, בלתי נחוצה בעליל, להפליג לנקודה בה פוזר אפרו של בויס בים (האסוציאציה ל"לילה וערפל", סרטו של דני גל על פיזור אפרו של איימן מתבקשת). מכתב התשובה של

אווה בויס, מנומס ומוסיג, באנגלית עילגת וחתימה הדומה להפליא לחתימתו של בויס הוא מסמך מרתק. אווה בויס מבקשת להניח לבעלה במה שנראה כחוסר מודעות היסטורית מוחלטת (במקרה הטוב). הצגת המכתב כעבודה יוצר את הקישור לעבודה של גטר ומחזק את מה שהייתי מכנה זמן ההווה המתמשך של ההיסטוריה הישראלית/יהודית – גרמנית שמסרבת להפוך לעבר.

באדמה נמוכה ישראלי מעלה באופן הופך קרביים שאלות ואסוציאציות שמשותפות לישראלים רבים ששהים בגרמניה ואולי מודחקות אצל אחרים. בטקסט הנלווה נכתב לגבי העבודה Links oder Rechts, "ימין או שמאל) שנוצרה בעקבות ההוראה החוזרת תחנות התחית לאיזה כיוון על הנוסעים לרדת. פסל שרכש האמן של רופא נוצק על ידו שוב בגבס, כך שמתקבלת הכפלה של הדמות המצביעה, כמו רופאים במחנות המוות, לכיוונים מנוגדים שסימנו חיים ומוות. הדהוד השואה בשפה הגרמנית הוא רעש רקע כמעט בלתי נמנע למאזין הישראלי ומעניין לחשוב כאן על שמו של האמן כהופך אותו בהקשר הספציפי למאין "כל ישראל" על משקל "כל אדם". קושי דומה שלי בגרמניה הוא לגבי השלטת SONDERZUG (רכבת מיוחדת) המתנוסס במערכות הרכבות התחתיות והעליות ומסמן רכבת ריקה או בנסיעה מיוחדת, בדיוק השלטת שהתנוסס על הרכבות "למזרח".

ישראלי מנסח בתערוכה היגדים חזותיים שיישארו עם הצופים בשל הישירות והאבסורד הפואטיים המדויקים להפליא. "ראש נע", עשוי מקל הליכה כפול, על גלגלים עליו מחובר סל, ובתוכו ראש ערוף מבטון. ישראלי עושה שימוש נרחב במקלות הליכה בתערוכה. מקל הליכה הוא חלק מהשפה הסימבולית שפיתח בויס (מקל שימש במיציג 'like America and America likes me' ב' 1974 לצד חליפת הלבד) כסמל של מנהיגות וריפוי, תחליף למקל השמאן שבויס ראה כתפקידו של האמן העכשווי.

ישראלי מחזר את המקל למשמעויות הלא מיתולוגיות שלו: זקנה, כלומר עול השנים, נכות, כאב וקושי. מערך המקלות עם הסל בו הוא משתמש ב"ראש נע" עוצב כדי לסייע למי שזקוק למקל לשאת קניות בסל והוא חפץ מוכן שישראלי מצא או רכש בדיסלדורף. הראש הערוף, אחד מעשרות דיוקנאות מעוותים של האמן בתערוכה הוא כרוחות הרפאים שמרחפות מעל זקני גרמניה, מי שבהיסטוריה, כשותף או מתבונן, מקנן הרצח.

המיצב "אדמה נמוכה", כשם התערוכה, שורות של מקלות שנרכשו בגרמניה, הנועצים בראשים ערופים, הפוכים, דיוקנאות האמן שנידונו להכתשו שוב ושוב בקרקע. הזקנה, העבר והרצח מולחמים לאובייקט אחד כמו המציאות שדומה שכל הניסיונות לעדן את קריאתה,

לדבר על מרחק ושינוי, חלשים לעומת משקל העבר. עצם היות התערוכה תוצאה של שהות בגרמניה, חלק ממערך הקשרים המטופח והחשוב שנרקם משך השנים, אינו משנה את העובדה שלעת עתה מדובר רק בהידפקות על סף הפיכת העבר ל"עבר" ממש, דבר שהוא כפי הנראה רחוק משהעריכו בעבר.

"אדמה נמוכה" מיצב, 2011-2012, אפוקסי, בטון, חוטים, מקלות הליכה, גדלים משתנים.

Mobile, Smadar Sheffi, 2012
 "מובייל", 2012, חפצי מתכת שנמצאו באושיוץ
 ונמכרו יחד, כחבילה אחת, ב- eBay, מתכת,
 גודל משתנה

עבודה אחרי עבודה מנכיחה את האופן בו זועת העבר שולחות אצבעות להווה. "מובייל"
 היא עבודה שנעשתה מחפצי מתכת שנמצאו באושיוץ ונמכרו ב- eBay. בקומת הכניסה בנה
 ישראלי במה ועליה פיוגמים המחזיקים ציורי נוף שלווים של הריון, שצוירו בתקופת המלחמה על
 ידי ציירים

גרמנים חובבים (האסוציאציה לציוריו של היטלר בלתי נמנעות) וגם צילומים של הפצצות שהוסבו
 לגלויות ונשלחו מהחזית ליקירים בבית, עדויות לאופן בו התבוננו הגרמנים בעולם בשנים
 שהחריבו אותו.

ים הכאב הגועש סכור בעבודות שאינן גולשות
 לרגע לסנטימנטליות. זהו כאב צורב שאין לו
 מידה או זמן והוא כישות, כמעט נפרדת שמלווה
 את הקיום, ראש ערוף בסל הקניות, הזוועה
 ביומימי.

גלריה גבעון, רחוב גורדון 35, תל אביב, 03-
 5225427 עד 3/11/2012

"Landscape Reconstructed 1941", ציור נוף גרמני ישן
 משנת 1941, עץ, 50/50/12, 2011

Bookmark the [permalink](#) [פיסול ומיכה](#) This entry was posted in

[סמדר שפי](#), [החלון](#), אומנות ישראלית, אמנות ישראלית, Israeli Art, [Smadar Sheffi](#), [The Window](#)

החלון | The Window

roudly powered by WordPress